

Številka: 00104-429/2019/5

Datum: 23. 1. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi z družbami brez zaposlenih

Poslanec Zmago Jelinčič Plemeniti je na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) naslovil več vprašanj v zvezi z družbami brez zaposlenih. Poslanec navaja, da naj bi bilo v Sloveniji dovoljeno, da obstajajo družbe brez zaposlenih ter da se ob tem poraja vse več konkretnih vprašanj o tem ali je to sploh mogoče ob upoštevanju različnih specifičnih zakonov.

Poslanec sprašuje:

1. Koliko družb brez zaposlenih obstaja v Sloveniji?
2. Koliko dobička ustvarijo družbe brez zaposlenih?
3. Koliko dobička so v zadnjih letih izplačale družbe brez zaposlenih?
4. Koliko družb brez zaposlenih (v številu in odstotku) ugotavlja davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov in koliko z upoštevanjem dejanskih odhodkov?
5. Kdo lahko upravlja delo v družbah brez zaposlenih?
6. Kdo dejansko upravlja delo v družbah brez zaposlenih (glede na prakso)?
7. Koliko nadzora glede na črno je bilo opravljeno v družbah brez zaposlenih v zadnjih 5 letih in kakšne so bile ugotovitve, sankcije?
8. Koliko nadzorov glede odvisnega ekonomskega razmerja med družbo brez zaposlenih in s.p.-ji, ki delajo za to družbo, je bilo ugotovljenih? Ob tem poslanec navede, da pravno formalna ureditev razmerja, v katerem fizična oseba za delodajalca opravlja delo kot s.p., če gre v njunem razmerju dejansko za odvisno pogodbeno razmerje, ni zakonita. Doda še, da delodajalec mora skleniti pogodbo o zaposlitvi s fizično osebo, ki delo zanj opravlja v razmerju, ki ima elemente delovnega razmerja.
9. Koliko davkov in prispevkov za socialno varnost izgubi država zaradi s.p.-jev, ki so v nezakonitih odvisnih pogodbenih razmerjih (ocena)?
10. Ali je lahko lastnik in direktor enoosebne družbe brez zaposlenih prijavljen v evidenci brezposelnih oseb?
11. Na koliko javnih razpisih so bile uspešne družbe brez zaposlenih?

Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju podaja skupni odgovor na vsa prejeta vprašanja:

Na podlagi podatkov iz davčnega registra je bilo na dan 16. december 2019 v Sloveniji registriranih 27.210 gospodarskih družb (d.n.o., k.d., d.o.o., d.d. in k.d.d.), ki na ta dan niso imele nobenega zaposlenega. Iz podatkov iz letnih poročil gospodarskih družb za leto 2018 izhaja, da je 10.520 družb, ki na dan 16. december 2019 nimajo nobenega zaposlenega, za poslovno leto 2018 izkazalo čisti dobiček v skupni višini 455.512.074 evrov. Iz evidence predloženih obračunov davčnih odtegljajev (REK-2 obrazcev), ki so jih družbe predložile davčnemu organu ob izplačilu dividend fizičnim osebam, je razvidno, da je 865 družb, ki na dan 16. december 2019 niso imele nobenega zaposlenega, v zadnjih petih letih (v obdobju 2015 do 2019) fizičnim osebam izplačalo dividende v skupnem znesku 181.139.377 evrov. Od 27.210

gospodarskih družb, ki na dan 16. december 2019 niso imele nobenega zaposlenega, jih 857 ali 3,15 % ugotavlja davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov in 26.353 ali 96,85 % z upoštevanjem dejanskih odhodkov.

Za vsako delo je potrebna ustrezna pravna podlaga, kar pomeni, da mora za zakonito delo vedno obstajati ustrezna pogodba med strankama (npr. delodajalcem in osebo, ki delo opravlja), prav tako pa mora biti oseba, ki delo opravlja, ustrezno vključena v obvezna socialna zavarovanja.

Po ugotovitvah v nadzorih so v družbah brez zaposlenih najpogosteje ustanovitelji družbe tisti, ki v družbi opravljajo dela posloводства ali prokure, in tudi vsa druga dela v okviru redne dejavnosti, za katere je družba registrirana, pri čemer smo ugotovili tudi nepravilnosti, da za svoje delo z družbo niso sklenili ustrezne pogodbe in niso bili prijavljeni v ustrezna socialna zavarovanja.

FURS razpolaga s podatkih o usmerjenih aktivnostih nadzora zaposlovanja na črno pri družbah brez zaposlenih od 1.7.2017. Kršitve zaposlovanja na črno po prvem odstavku 5. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno so bile ugotovljene v 22 nadzorih . V zvezi z ugotovljenimi kršitvami je bilo z odločbo izrečenih za 40.000 evrov glob, v ostalih primerih pa je bil izrečen ukrep opomin ali opozorilo.

Inšpektorji za delo so v letu 2019 do časa poročanja ugotovili 92 kršitev v zvezi z opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub obstoju elementov delovnega razmerja. Pri tem dodajamo, da statistično ne spremljamo ločeno kršitev pri zavezancih, ki imajo zaposlene delavce od zavezancev, ki zaposlenih nimajo.

V obdobju od 1. 9. 2016 do 31. 10. 2019 je bilo opravljenih 60 nadzorov na področju obračunavanja prispevkov za socialno varnost, ki so bili ciljno usmerjeni na preverjanje pravilne ekonomske obravnave in ekonomske vsebine dohodka fizičnih oseb (odvisno/neodvisno pogodbeno razmerje) in pri katerih je bilo ugotovljenih 3,9 mio. evrov dodatnih obveznosti. Poleg navedenih nadzorov je Finančna uprava RS v letih od 2012 do 2016 opravila nadzore pri 26 zdravstvenih zavodih, pri katerih je bilo zaznano, da zdravniki opravljajo zdravstvene storitve v statusu samostojnega podjetnika ter ugotovljeno, da gre za odvisno pogodbeno razmerje. V nadzorih pri zdravstvenih zavodih je bilo naloženih 3,4 mio. evrov dodatnih obveznosti.

Žal ni mogoče podati ocene koliko davkov in prispevkov za socialno varnost izgubi država zaradi s.p.-jev, ki so v nezakonitih odvisnih pogodbenih razmerjih.

V zvezi z vprašanjem glede prijave v evidenco brezposelnih oseb pojasnjujemo, da se za brezposelno osebo v skladu z 8. členom Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT in 55/17; v nadaljnjem besedilu: ZUTD) ne šteje oseba, ki je družbenik in hkrati poslovodna oseba v osebni in kapitalski družbi (tako v eno- kot v več osebnih družbah). Posledično se takšna oseba, brez da bi ji navedeni status prenehal, ne more prijaviti v evidenco brezposelnih oseb in uveljaviti denarnega nadomestila za primer brezposelnosti. Opisana ureditev je bila uveljavljena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 55/17 - ZUTD-D) in velja od 21. 10. 2017 dalje.

V zvezi z zadnjim vprašanjem, ki se nanaša na število razpisov na katerih so bile uspešne družbe brez zaposlenih, bi radi pojasnili, da pristojno ministrstvo za izvajanje javnih razpisov (Ministrstvo za javno upravo) žal teh podatkov nima, saj so razpisi v pristojnosti različnih ministrstev in organov v sestavi ter drugih oseb javnega prava. V kolikor gre v vprašanju za javna naročila, pa pojasnjujemo, da je bilo glede na podatke iz portala javnih naročil v letu 2018 pri vseh naročnikih v Republiki Sloveniji, ki so zavezani oddajati javna naročila v skladu z zakonodajo s področja javnega naročanja, v primeru 110 javnih naročil od skupno 6.739 javnih

naročil (v 16.865 sklopih) izbrana družba brez zaposlenih, pri čemer so vključena tudi naročila malih vrednosti.